

VODIČ O PRIMJENI NOVE UREDBE O AMBALAŽI I AMBALAŽNOM OTPADU (PPWR) ZA IZVOZNIKE IZ BOSNE I HERCEGOVINE



VANJSKOTRGOVINSKA KOMORA BOSNE I HERCEGOVINE
СПОЉНОТРГОВИНСКА КОМОРА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
FOREIGN TRADE CHAMBER OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

Uredba o ambalaži i ambalažnom otpadu (Packaging Waste Regulation – PPWR), službeno Uredba (EU) 2025/40 stupila je na snagu 11. februara 2025. godine, a opšta primjena je započela 12. augusta 2026. godine.

Iako se PPWR ne primjenjuje na domaćem tržištu Bosne i Hercegovine, ambalaža proizvoda koji se izvoze i plasiraju na tržište Evropske unije mora ispunjavati PPWR zahtjeve koji su primjenjivi na konkretnu ambalažu i prodajni tok, prema odgovarajućim datumima primjene.

U ovom vodiču objašnjavamo šta se mijenja odmah, što tek dolazi 2028. i 2030. te koje obaveze kompanije imaju ovisno o tipu poslovanja.

Vodič je izradila Vanjskotrgovinska/Spoljnotrgovinska komora Bosne iz Hercegovine uz podršku SIPPO-a (Švajcarski program za promociju izvoza)

Tabela PPWR uloga s osnovnim obavezama

ULOGA	OSNOVNA ODGOVORNOST	PRIMJER ZA KOMPANIJU IZ BIH
MANUFACTURER / IZRAĐIVAČ	Usklađenost ambalaže, ocjenjivanje usklađenosti, tehnička dokumentacija i EU izjava o usklađenosti.	BiH kompanija proizvodi ili naručuje proizvodnju ambalaže odnosno zapakiranog proizvoda pod svojim imenom ili žigom, uz primjenu definicije i izuzeća iz PPWR-a.
IMPORTER / UVOZNIK	Provjera usklađenosti ambalaže prije stavljanja na tržište EU.	Kompanija sa sjedištem u EU koja stavlja ambalažu iz BiH na tržište Unije.
DISTRIBUTOR / DISTRIBUTER	Dužna pažnja i provjere propisane PPWR-om.	EU kompanija koja dalje distribuira ambalažu ili pakirane proizvode.
PRODUCER / EPR ULOGA	Registracija, prijavljivanje količina i financiranje gospodarenja ambalažnim otpadom prema nacionalnim pravilima.	BiH kompanija koja direktno opskrbljuje krajnje korisnike u državi članici može imati EPR obaveze u toj državi.

Važno: Ista kompanija može imati više PPWR uloga. Izrađivač (manufacturer) i EPR proizvođač (producer) nisu nužno isti subjekt.

1. Šta je PPWR i zašto baš sada

Proizvodima je potrebna odgovarajuća ambalaža radi njihove zaštite i jednostavnog prijevoza od mjesta proizvodnje do mjesta upotrebe ili potrošnje. Sprečavanje prepreka na unutarašnjem tržištu za ambalažu ključno je za funkcioniranje unutarašnjeg tržišta za proizvode. Rascjepkana pravila i nejasni zahtjevi dovode do nesigurnosti i dodatnih troškova za privredne subjekte.

Statistika Komisije (Eurostat) o ambalažnom otpadu za razdoblje 2010.-2021., pokazuje da se u ambalaži upotrebljavaju velike količine primarnih sirovina. 40 % plastike i 50 % papira koji se upotrebljavaju u Uniji namijenjeno je za ambalažu, te ambalaža predstavlja 36 % krutog komunalnog otpada. Velike i konstantno rastuće količine proizvedene ambalaže i nizak stepen ponovne upotrebe, skupljanja i recikliranja znatne su prepreke postizanju niskougljične cirkularne privrede.

PPWR Uredba je nastala radi utvrđivanja pravila koja obuhvaćaju cijeli životni ciklus ambalaže i doprinose učinkovitom funkcioniranju unutrašnjeg tržišta usklađivanjem nacionalnih mjera, uz istovremeno sprečavanje i smanjenje štetnih uticaja ambalaže i ambalažnog otpada na okoliš i ljudsko zdravlje.

Uredba (EU) 2025/40 se općenito primjenjuje od 12. augusta 2026. godine na području Evropske unije. Pojedini zahtjevi imaju zasebne datume primjene.

PPWR je uredba i primjenjuje se direktno u EU. Obaveze zavise od uloge privrednog subjekta, vrste ambalaže i primjenjivih izuzeća. Opća primjena od 12. augusta 2026. ne znači početak svih zahtjeva niti opću zabranu plastične ambalaže. Ograničenja opasnih tvari, podaci izrađivača i uvoznika, ocjenjivanje usklađenosti, EU izjava o usklađenosti, EPR i provjere u lancu obrađeni su u poglavlju 3, a kasniji rokovi u poglavlju 4.

Tiče se svakoga ko stavlja ambalažu na tržište: proizvođača, punioca, uvoznika, distributera, trgovaca, webshopova i ugostitelja (na području EU).

2. Uticaj na privredne subjekte i industrije

PPWR se primjenjuje na sve privredne subjekte u lancu snabdijevanja, ali njihove specifične uloge definišu obim odgovornosti:

- **Manufacturer (izrađivač)** je subjekt koji izrađuje ambalažu ili je daje projektirati ili izraditi te je stavlja na tržište pod svojim imenom ili žigom. Primarno je odgovoran za usklađenost dizajna, sastava i tehničke dokumentacije. Kompanija iz BiH može imati ovu ulogu kada ispunjava navedene uslove.
- **Importer (uvoznik)** je subjekt sa sjedištem u EU koji stavlja na tržište Unije ambalažu iz treće zemlje. Provjerava da je provedeno odgovarajuće ocjenjivanje usklađenosti.
- **Distributor (distributer)** je subjekt u lancu snabdijevanja, različit od izrađivača i uvoznika, koji ambalažu čini dostupnom na tržištu. Djeluje s dužnom pažnjom i provjerava relevantne elemente usklađenosti.

Producer je posebna uloga relevantna prvenstveno za EPR. Pojmovi manufacturer i producer nisu sinonimi jer iz njih proizlaze različite PPWR obaveze. Status producera treba utvrditi za svaki prodajni tok i državu članicu.

3. Šta je tačno na snazi od 12.08.2026. (obaveze "prvog dana")

3.1. Ograničenja opasnih tvari (Član 5)

Teški metali: zbir olova, kadmija, žive i šesterovalentnog hroma u ambalaži ne smije prelaziti 100 mg/kg. (Ovo je naslijeđeno iz stare direktive, ali sada je dio direktno primjenjive uredbe.) **Član 5. stav 4**

PFAS (per- i polifluorovane alkilne supstance): za ambalažu koja dolazi u dodir s hranom primjenjuju se pragovi od 25 ppb za pojedinačni nepolimerni PFAS, 250 ppb za zbir nepolimernih PFAS-a i 50 ppm za PFAS, uključujući polimerne **PFAS-e** (Član 5. stav 5, tačke (a), (b) i (c)).

Rezultat analize ukupnog fluora iznad 50 mg/kg ne znači automatski neusklađenost s PPWR-om. U takvoj situaciji potrebno je utvrditi i dokazati koliki dio ukupnog fluora proizlazi iz PFAS-a. Ovu razliku treba uzeti u obzir pri naručivanju i tumačenju laboratorijskih analiza.

„PFAS” znači bilo koja tvar koja sadržava barem jedan ugljikov atom potpuno fluoriranog metila (CF₃-) ili metilena (CF₂-) (bez atoma H/Cl/Br/I), osim tvari koje sadržavaju samo sljedeće strukturne elemente: CF₃-X ili X-CF₂-X', pri čemu je X = -OR ili -NRR', a X' = metil (-CH₃), metilen (-CH₂-), aromatska skupina, karbonilna skupina (-C(O)-), -OR', -SR' ili -NR''R'''; a ako je R/R'/R''/R''' vodik (-H), metil (-CH₃), metilen (-CH₂-), aromatska skupina ili karbonilna skupina (-C(O)-).;

3.2. Izjava o usklađenosti (Declaration of Conformity) i tehnička dokumentacija

Za svaku vrstu ambalaže treba postojati:

- Izjava o usklađenosti (EU)**, DoC, kojom se potvrđuje da ambalaža zadovoljava zahtjeve uredbe,
- Tehnička dokumentacija**, koja tu izjavu potkrepljuje (opis ambalaže, materijali, procjena usklađenosti).

EU izjava o usklađenosti (Prilog VIII str.108 uredbe)

EU izjava o usklađenosti dokument je kojim izrađivač, pod vlastitom odgovornošću, potvrđuje da ambalaža ispunjava primjenjive zahtjeve Uredbe (Član 5.–12.). Nije riječ o certifikatu koji izdaje treća strana, već o samostalnoj izjavi (samodeklaraciji) koja mora biti potkrijepljena tehničkom dokumentacijom. Sadržaj izjave propisuje Prilog VIII. Izjava, između ostalog, mora sadržavati:

- jedinstveni identifikacijski broj izjave,
- ime i adresu izrađivača (te ovlaštenog zastupnika, ako postoji),
- identifikaciju ambalaže na koju se izjava odnosi (vrsta, materijali),
- izjavu da izrađivač preuzima isključivu odgovornost za usklađenost,
- upućivanje na Uredbu (EU) 2025/40 te primijenjene norme ili tehničke specifikacije,
- mjesto i datum izdavanja te potpis.

Službeni model EU izjave o usklađenosti sadržan je u Prilogu VIII Uredbe (EU) 2025/40. Pri sastavljanju izjave prvenstveno treba koristiti taj model. Dodatni informativni primjer naveden je na kraju vodiča.

Važno: Obaveze privrednog subjekta utvrđuju se prema vrsti ambalaže i primjenjivim zahtjevima. Ako stavljate na tržište pet različitih vrsta ambalaže, za svaku trebate dokazati usklađenost.

Tehnička dokumentacija

Usklađenost se ocjenjuje unutrašnjom kontrolom proizvodnje (Prilog VII). Izrađivač je provodi sam, bez prijavljenog tijela. Tehnička dokumentacija mora sadržavati elemente propisane Prilogom VII Uredbe, u mjeri u kojoj su primjenjivi na konkretnu vrstu ambalaže. Ovisno o materijalu, namjeni i primjenjivim zahtjevima, dokumentacija može uključivati podatke o materijalnom sastavu, tehničke specifikacije, podatke dobavljača, rezultate ispitivanja i druge dokaze potrebne za ocjenjivanje usklađenosti. Tehničku dokumentaciju i izjavu treba čuvati pet godina za jednokratnu, odnosno deset godina za višekratnu ambalažu.

Izjavu sastavlja izrađivač (manufacturer). Uvoznik mora pribaviti i čuvati primjerak izjave te provjeriti da je ocjenjivanje usklađenosti provedeno.

3.3. Oznake i sljedivost

Za označavanje i sljedivost potrebno je navesti podatke izrađivača i, kod uvezene robe, uvoznika te identifikaciju ambalaže. Prema članu 15, identifikacija uključuje vrstu, broj serije ili serijski broj ili drugi element koji omogućuje identifikaciju (type, batch or serial number or other element allowing identification). Kada veličina ili priroda ambalaže ne omogućuje navođenje identifikacijskih podataka na samoj ambalaži, oni se navode u dokumentu koji prati pakirani proizvod, primjerice na otpremnici, dostavnici ili zasebnom pratećem listu, uz jasnu povezanost s konkretnom ambalažom.

3.4. Proširena odgovornost proizvođača (EPR)

Proširena odgovornost proizvođača (EPR) odnosi se na posebnu PPWR ulogu producer. Za utvrđivanje EPR obaveza potrebno je analizirati konkretan prodajni tok i nacionalni sistem države članice.

EPR odgovornost u prekograničnoj prodaji ne može se utvrditi samo podjelom na B2C i B2B. Krajnji korisnik (end user) može biti potrošač, ali i profesionalni ili poslovni krajnji korisnik.

BiH kompanija → direktna prodaja krajnjem korisniku u državi članici: potrebno je provjeriti status BiH kompanije kao producer i EPR obaveze u toj državi.

BiH kompanija → EU uvoznik/distributer → daljnja prodaja: potrebno je utvrditi koji subjekt prema konkretnom prodajnom lancu ima status producer u predmetnoj državi članici. EPR obaveza ne može se automatski pripisati lokalnom distributeru samo zato što je prodaja B2B.

Kako utvrditi EPR obveznika pri izvozu iz Bosne i Hercegovine?

Za kompanije iz Bosne i Hercegovine važno je razlikovati izvoz proizvoda EU distributeru od direktne prodaje krajnjem korisniku. Status EPR proizvođača (*producer*) određuje se prema članu 3. stav 1. tačka 15. PPWR-a, uzimajući u obzir vrstu ambalaže, državu članicu i konkretan prodajni tok.

Primjer 1 – BiH proizvođač prodaje hrvatskom distributeru

Kompanija iz BiH izvozi zapakirane prehrambene proizvode hrvatskoj kompaniji koja ih kupuje i dalje prodaje na hrvatskom tržištu.

U ovom slučaju hrvatska kompanija u pravilu ima status EPR proizvođača za prodajnu ambalažu jer prva stavlja zapakirane proizvode na raspolaganje na hrvatskom tržištu.

Primjer 2 – BiH proizvođač direktno prodaje krajnjem korisniku u Hrvatskoj

Kompanija iz BiH prodaje zapakirane proizvode direktno hrvatskom potrošaču putem internetske trgovine.

U ovom slučaju BiH kompanija ima status EPR proizvođača u Hrvatskoj i mora ispuniti primjenjive obaveze registracije i proširene odgovornosti proizvođača.

Primjer 3 – BiH proizvođač prodaje profesionalnom krajnjem korisniku

Kompanija iz BiH prodaje zapakiranu sirovinu hrvatskoj tvornici koja je koristi u vlastitom proizvodnom procesu.

Ako hrvatska tvornica proizvod koristi, a ne stavlja ga dalje na tržište u obliku u kojem ga je primila, smatra se profesionalnim krajnjim korisnikom (*professional end user*).

U tom slučaju BiH kompanija može imati status EPR proizvođača u Hrvatskoj.

Primjer 4 – BiH proizvođač ima povezanu kompaniju u Hrvatskoj

Kompanija iz BiH proizvodi zapakirane proizvode koje prodaje svojoj povezanoj kompaniji u Hrvatskoj. Hrvatska kompanija zatim proizvode prodaje na hrvatskom tržištu.

Ako hrvatska kompanija stvarno kupuje proizvode i prva ih stavlja na raspolaganje na hrvatskom tržištu, u pravilu je ona EPR proizvođač.

Samo postojanje povezane kompanije u Hrvatskoj ne znači da ona automatski preuzima EPR obaveze BiH kompanije za sve njezine prodajne tokove.

Primjer 5 – Hrvatska kompanija naručuje proizvodnju u BiH

Hrvatska kompanija dostavlja ambalažu tvornici u BiH, koja za nju proizvodi i pakira proizvode. Gotovi proizvodi vraćaju se hrvatskoj kompaniji, koja ih prodaje na hrvatskom tržištu.

U pravilu hrvatska kompanija ima status EPR proizvođača za prodajnu ambalažu tih proizvoda.

Činjenica da su ambalaža i proizvod fizički obrađeni u BiH ne određuje sama po sebi EPR obveznika.

Važno: Navedeni primjeri prvenstveno se odnose na prodajnu ambalažu. Za transportnu i uslužnu ambalažu, kao i za ambalažu koja se uklanja tokom raspakiravanja, PPWR predviđa posebne situacije. EPR obveznika potrebno je utvrditi zasebno prema relevantnim odredbama.

Registracija i nacionalni sistemi

Ako kompanija iz BiH ima status EPR proizvođača u određenoj državi članici, mora provjeriti obavezu registracije, imenovanja ovlaštenog predstavnika, izvještavanja i plaćanja naknada prema pravilima te države.

EPR registracija u jednoj državi članici ne predstavlja automatsku registraciju u drugim državama članicama.

Praktični koraci za utvrđivanje i ispunjavanje EPR obaveza

1. Za svaki prodajni tok i ciljnu državu članicu utvrditi koji subjekt ima status producer i koje obaveze proizlaze iz nacionalnog EPR sistema.
2. Provjeriti primjenjive zahtjeve za registraciju, imenovanje ovlaštenog predstavnika, izvještavanje i naknade te ih ispuniti putem nadležnog nacionalnog sistema.
3. EPR registracija i operativni zahtjevi provode se kroz nacionalne sisteme država članica. Rokove i način izvještavanja treba provjeriti u predmetnom nacionalnom sistemu.

Primjer u zemlji članici

U Hrvatskoj postoji RPPO (Registar proizvođača s proširenom odgovornošću) pri Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost. Za svaku državu članicu u koju se roba stavlja na tržište potrebno je zasebno utvrditi subjekt koji ima status producer i relevantne EPR obaveze.

3.5. Obaveze provjere u lancu (distributeri, uvoznici, platforme)

Uvoznici u EU (čl. 18): prije stavljanja na tržište provjeriti da ambalaža ispunjava zahtjeve i da su navedeni kontakti podaci.

Distributeri u EU (čl. 19): provjeriti relevantnu registraciju producera, ispravnost oznaka i podatke o izrađivaču/uvozniku.

Online platforme u EU (čl. 45) imaju obaveze pribavljanja određenih podataka o EPR registraciji producera i njegove samopotvrde (self-certification). Obaveza „best efforts” odnosi se na procjenu potpunosti i pouzdanosti dostavljenih informacija, a ne na opću provjeru cjelokupne PPWR usklađenosti proizvoda.

4. Kasniji zahtjevi i ključni rokovi do 2040

Pregled ključnih kasnijih rokova primjene:

Zahtjev / Obaveza	Datum primjene	Ovisnost o sekundarnom zakonodavstvu
Minimalni prazan prostor u prodajnoj ambalaži (Član 24(4))	12. 02.2028.	Fiksni rok
Usklađeno označavanje sastava materijala (Član 12(1))	12. 08. 2028.	Ili 24 mjeseca nakon stupanja na snagu relevantnog provedbenog akta, ovisno o tome koji datum nastupi kasnije
Označavanje višekratne ambalaže (Član 12(2))	12. 02. 2029.	Ili 30 mjeseci nakon stupanja na snagu provedbenog akta (što je kasnije)
Zabrane specifičnih formata ambalaže (Prilog V)	1. 01. 2030.	Fiksni rok
Minimizacija ambalaže (Član 10(1) i (2))	1.01. 2030.	Fiksni rok

Minimalni reciklirani sadržaj u plastičnoj ambalaži (Član 7)	1. 01. 2030.	Ili 3 godine nakon stupanja na snagu provedbenog akta (što je kasnije)
Razredi recikliranja (Design-for-recycling) (Član 6)	1. 01. 2030.	Ili 24 mjeseca nakon stupanja na snagu delegiranih akata (što je kasnije)
Maksimalno 50 % praznog prostora za grupnu, transportnu i ambalažu za e-trgovinu	1.01. 2030.	Ili 3 godine nakon stupanja na snagu provedbenog akta (što je kasnije)
Glavni ciljevi ponovne upotrebe (Član 29)	1. 01. 2030.	Fiksni rok
Recikliranje u velikom obimu (Recycled at Scale)	1. 01. 2035.	Ili 5 godina nakon stupanja na snagu provedbenog akta (što je kasnije)

4.1. Minimalni prazan prostor u prodajnoj ambalaži (Član 24(4))

Od 12. februara 2028. godine privredni subjekti koji pune prodajnu ambalažu osiguravaju da se prazan prostor svede na najmanju moguću mjeru potrebnu za osiguravanje funkcionalnosti ambalaže, uključujući zaštitu proizvoda. Omjer praznog prostora za prodajnu ambalažu znači razlika između ukupnog unutrašnjeg obima prodajne ambalaže i obima pakovanog proizvoda. Za potrebe ocjenjivanja usklađenosti s ovim stavom, praznim prostorom smatra se prostor ispunjen materijalima za punjenje, kao što je rezani papir, zračni jastučići, folija sa zračnim mjehurićima, spužvasti umetci, ambalažni stiropor, drvena vuna, komadići polistirena ili stiropora. Za prodajnu ambalažu za proizvode koji podliježu slijeganju tokom transporta ili ako je potreban prazan prostor između proizvoda i vrha ambalaže kako bi se prehrambeni proizvod zaštitio odnosno za druge proizvode koji imaju ta svojstva:

- (a) usklađenost s ovim stavom ocjenjuje se prema stepenu punjenja ambalaže u trenutku punjenja;
- (b) zrak između ili unutar čestica pakovanih prehrambenih proizvoda ili zaštitni plinovi ne smatraju se praznim prostorom.

Za prodajnu ambalažu (sales packaging) ne postoji univerzalni limit od 50 % praznog prostora. Prazan prostor mora biti sveden na minimum potreban za funkcionalnost ambalaže, uz navedeni datum primjene i posebnosti proizvoda.

Za grupnu, transportnu i ambalažu za e-trgovinu vrijedi zaseban zahtjev: od 1. januara 2030. ili tri godine od stupanja na snagu provedbenog akta, ovisno o tome koji datum nastupi kasnije, privredni subjekti koji pune tu ambalažu moraju osigurati omjer praznog prostora od najviše 50 %.

Ovaj limit nije univerzalni limit za prodajnu ambalažu.

4.2. Usklađeno označavanje sastava materijala (Član 12(1))

Od 12. augusta 2028. godine ili 24 mjeseca od datuma stupanja na snagu relevantnog provedbenog akta, ovisno o tome koji datum nastupi kasnije, ambalaža stavljena na tržište označava se usklađenom oznakom koja sadrži informacije o sastavu materijala kako bi se potrošačima olakšalo razvrstavanje ambalaže. Oznaka se temelji na piktogramima i lako je razumljiva, među ostalim osobama s invaliditetom. Konkretni zahtjevi harmoniziranog označavanja dodatno se definiraju sekundarnim zakonodavstvom.

Uz usklađenu oznaku iz ovog stava privredni subjekti na ambalažu mogu staviti QR kod ili drugu vrstu standardiziranog i otvorenog digitalnog nosača podataka koja sadrži informacije o odredištu svake za posebne komponente ambalaže kako bi se potrošačima olakšalo razvrstavanje.

4.3. Označavanje višekratne ambalaže (Član 12(2))

Ambalaža za ponovnu upotrebu stavljena na tržište od 12. februara 2029. ili 30 mjeseci od datuma stupanja na snagu provedbenog akta, ima oznaku kojom se korisnici obavještavaju da je ambalaža ponovno upotreblijiva. Dodatne informacije o ponovnoj upotrebljivosti ambalaže, uključujući dostupnost lokalnog sistema, nacionalnog sistema ili sistema na nivu Unije za ponovnu upotrebu i informacije o skupljalištima stavljaju se na raspolaganje putem QR koda ili druge vrste standardiziranog i otvorenog digitalnog nosača podataka koji omogućuje praćenje ambalaže i izračun putovanja i ciklusa ili prosječnu procjenu ako taj izračun nije izvediv. Osim toga, ponovno upotreblijiva prodajna ambalaža mora biti jasno prepoznatljiva i razlikovati se od jednokratne ambalaže na prodajnom mjestu.

4.4. Zabrane specifičnih formata ambalaže (Prilog V, str.102)

PPWR ne uvodi opću zabranu plastične ambalaže. Od 1. januara 2030. ograničava konkretno definirane formate i načine upotrebe ambalaže iz Priloga V. Opseg pojedinog ograničenja treba utvrditi prema relevantnoj kategoriji iz tog priloga.

Primjena ograničenja na ambalažu sastavljenu od više materijala

Ograničenja iz Priloga V ne odnose se isključivo na ambalažu izrađenu u cijelosti od plastike. Prema službenim Smjernicama Evropske komisije (C/2026/3084), ograničenja iz tačaka 1.–4. Priloga V mogu se primjenjivati i na višematerijalnu ambalažu, uključujući ambalažu pretežno izrađenu od papira ili kartona koja sadrži više od 5 % plastike u ukupnoj masi ambalažne jedinice.

Ako udio plastike ne prelazi 5 %, navedena ograničenja iz Priloga V ne primjenjuju se na osnovu ovog kriterija. Međutim, takva ambalaža i dalje može podlijevati drugim zahtjevima PPWR-a i Direktive (EU) 2019/904 o jednokratnoj plastici.

Primjenjivost ograničenja potrebno je utvrditi za konkretan format ambalaže i način njene upotrebe.

Izvor: Smjernice Evropske komisije o PPWR-u, C/2026/3084, str. 24.

Format ambalaže	Ograničenje uporabe	Ogledni primjer
1. Grupna jednokratna plastična ambalaža	Jednokratna plastična ambalaža koja se upotrebljava na prodajnom mjestu za grupisanje robe koja se prodaje u bocama, limenkama, konzervama, loncima, posudama i paketićima, a osmišljena je kao praktična ambalaža kako bi se potrošačima omogućila kupovina više proizvoda ili kako bi ih se na to potaklo. To ne uključuje grupnu ambalažu potrebnu radi lakšeg rukovanja.	Folije za grupisanje, rastezljive folije
2. Jednokratna plastična ambalaža za neprerađeno svježe voće i povrće	Jednokratna plastična ambalaža za manje od 1,5 kg pretpakiranog svježeg voća i povrća. Države članice mogu utvrditi izuzeća u pogledu tog ograničenja ako postoji dokazana potreba za izbjegavanjem gubitka vode ili jedrosti, mikrobioloških opasnosti ili udaraca, oksidacije, ili ako ne postoji druga mogućnost da se izbjegne miješanje ekološkog voća i povrća s neekološkim voćem i povrćem u skladu sa zahtjevima iz Uredbe (EU) 2018/848 Europskog parlamenta i Vijeća (1) koji se odnose na certifikaciju i označivanje, a da to ne podrazumijeva nerazmjerne privredne i administrativne troškove.	Mreže, vrećice, podlošci, spremnici
3. Jednokratna plastična ambalaža	Jednokratna plastična ambalaža za hranu i napitke koji se pune i konzumiraju u prostorijama ugostiteljskog sektora, koje uključuju sve prostore sa stolovima i stolicama za konzumiranje hrane, unutar i izvan mjesta poslovanja, prostore za stajanje i prostore za konzumiranje hrane koje nekoliko privrednih subjekata ili trećih strana zajedno stavlja na raspolaganje krajnjim korisnicima radi konzumiranja hrane i pića. Izuzeti su objekti u ugostiteljskom sektoru koji nemaju pristup pitkoj vodi.	Podlošci, tanjiri i čaše za jednokratnu upotrebu, vrećice, kutije
4. Jednokratna plastična ambalaža za začinske tvari, voćne namaze, umake, vrhnje za kafu, šećer i mirodije u ugostiteljskom sektoru	Jednokratna plastična ambalaža u ugostiteljskom sektoru koja sadržava pojedinačne porcije ili obroke i koja se upotrebljava za začinske tvari, voćne namaze, umake, vrhnje za kafu, šećer i mirodije, <i>osim u sljedećim slučajevima:</i> (a) ako se ambalaža pruža zajedno s gotovom hranom za ponijeti namijenjenom neposrednoj konzumaciji bez potrebe za daljnjom pripremom; (b) ako je takva ambalaža potrebna kako bi se osigurala sigurnost i higijena u objektima u kojima postoji medicinska potreba za individualiziranom skrbi, kao što su bolnice, klinike ili domovi za starije i nemoćne osobe.	Vrećice, posude, podlošci, kutije
5. Jednokratna ambalaža u sektoru iznajmljivanja smještaja namijenjena za pojedinačne rezervacije	Jednokratna ambalaža za kozmetičke i higijenske proizvode te proizvode za vlastitu njegu koja se upotrebljava u sektoru iznajmljivanja smještaja, kako je opisan u statističkoj klasifikaciji ekonomskih djelatnosti NACE Rev. 2, namijenjena samo za	Bočice za šampon, bočice za losion za ruke i tijelo, vrećice za sapune

pojedinačne rezervacije i predviđena za odlaganje u otpad prije dolaska sljedećeg gosta.

6. Vrlo lagane plastične vrećice za nošenje	Vrlo lagane plastične vrećice za nošenje, osim vrlo laganih plastičnih vrećice za nošenje koje su potrebne zbog higijenskih razloga ili se pružaju kao prodajna ambalaža za rasutu hranu kada to pomaže u sprečavanju rasipanja hrane.	Vrlo tanke vrećice za namirnice u rasutom stanju
---	--	--

4.5. Minimizacija ambalaže (Član 10(1) i (2)) od 01.01.2030. godine

Od 1. januara 2030. izrađivač ili uvoznik mora osigurati da je ambalaža stavljena na tržište projektovana tako da se njena masa i zapremina smanje na najmanju moguću mjeru potrebnu za osiguravanje njene funkcionalnosti, uzimajući u obzir oblik i materijal od kojeg je ambalaža izrađena (Član 10(1)).

Od istog datuma izrađivač ili uvoznik mora osigurati da se na tržište ne stavlja ambalaža koja nije u skladu s kriterijima funkcionalnosti utvrđenim u Prilogu IV, kao ni ambalaža čije karakteristike služe isključivo povećanju prividne zapremine proizvoda (Član 10(2)).

4.6. Minimalni reciklirani sadržaj u plastičnoj ambalaži (Član 7) od 01.01.2030. godine

Od 1. januara 2030. ili tri godine od datuma stupanja na snagu provedbenog akta ovisno o tome koji datum nastupi kasnije, svaki plastični dio ambalaže stavljen na tržište mora sadržavati minimalni procenat recikliranog materijala dobijenog iz post-potrošačkog plastičnog otpada, i to u dvije faze.

Napomena : Za pojedine kategorije ambalaže Uredba propisuje izuzeća od minimalnog udjela recikliranog sadržaja. Prije primjene navedenih postotaka potrebno je provjeriti primjenjuje li se neko od izuzeća iz člana 7.

Prva faza od 1. januara 2030. godine - svaki plastični dio ambalaže stavljen na tržište mora sadržavati sljedeći minimalni procenat recikliranog materijala dobijenog iz post-potrošačkog plastičnog otpada, izračunat kao prosjek po proizvodnom pogonu i godišnje:

- (a) 30 % u kontaktno osjetljivoj ambalaži izrađenoj od polietilen tereftalata (PET) kao glavne komponente, osim jednokratnih plastičnih boca za napitke;
- (b) 10 % u kontaktno osjetljivoj ambalaži izrađenoj od ostalih plastičnih materijala koji nisu PET, osim jednokratnih plastičnih boca za napitke;
- (c) 30 % u jednokratnim plastičnim bocama za napitke;
- (d) 35 % u plastičnoj ambalaži koja nije navedena u tačkama (a), (b) i (c).

Druga faza od 1. januara 2040. godine - svaki plastični dio ambalaže stavljen na tržište mora sadržavati sljedeći minimalni procenat recikliranog materijala dobijenog iz post-potrošačkog plastičnog otpada, izračunat kao prosjek po proizvodnom pogonu i godišnje:

- (a) 50 % u kontaktno osjetljivoj ambalaži izrađenoj od PET-a kao glavne komponente, osim jednokratnih plastičnih boca za napitke;
- (b) 25 % u kontaktno osjetljivoj ambalaži izrađenoj od ostalih plastičnih materijala koji nisu PET, osim za jednokratne plastične boce za napitke;
- (c) 65 % u jednokratnim plastičnim bocama za napitke;
- (d) 65 % u plastičnoj ambalaži koja nije navedena u tačkama (a), (b) i (c).

4.7. Razredi recikliranja (Design-for-recycling) (Član 6)

Razredi mogućnosti recikliranja ambalaže imaju sljedeće pragove:

A – najmanje 95 % ($A \geq 95 \%$).

B – najmanje 80 % i manje od 95 % ($B \geq 80 \%$).

C – najmanje 70 % i manje od 80 % ($C \geq 70 \%$). Ambalaža koja ne dostiže prag od 70 % ne ispunjava kriterij reciklabilnosti prema sistemu razreda iz PPWR-a.

Vremenska linija:

2030 – Design for Recycling i razredi A, B i C. Primjena počinje 1. januara 2030. ili 24 mjeseca nakon stupanja na snagu relevantnih delegiranih akata, ovisno o tome koji datum nastupi kasnije.

2035 – Recycled at Scale, odnosno recikliranje u velikom obimu, uz kasniji datum ako nastupi pet godina nakon stupanja na snagu relevantnog provedbenog akta.

Od 2038. razred C više nije dovoljan; potrebno je postići razred A ili B.

Konačni Design for Recycling kriteriji za pojedine kategorije ambalaže zavise od sekundarnog zakonodavstva. Kompanije trebaju već sada analizirati i pripremati portfelje ambalaže, ali ne treba pretpostaviti da se svakoj postojećoj ambalaži već danas može definitivno dodijeliti budući PPWR razred A, B ili C.

4.8. Glavni ciljevi ponovne upotrebe (Član 29)

Zahtjevi PPWR-a za ponovnu upotrebu transportne ambalaže odnose se na transport unutar teritorija Evropske unije. Transportna ambalaža u kojoj roba dolazi iz Bosne i Hercegovine u EU nije zbog samog prekograničnog transporta BiH–EU obuhvaćena ciljem ponovne upotrebe iz člana 29. Nakon uvoza i stavljanja robe na tržište EU potrebno je provjeriti primjenu zahtjeva na daljnju distribuciju unutar EU.

Od 1. januara 2030. godine za transportnu ambalažu (palete, plastične kutije, sanduci, bačve, kanisteri, stretch-folije itd.) uvodi se zahtjev da **najmanje 40 % bude ponovo upotrebljiva ambalaža** u sistemu ponovne upotrebe. Od 2040. cilj raste na **70 %**, ali je formulisan kao obaveza nastojanja („nastoje upotrebljavati”).

Za transport između vlastitih lokacija, povezanih ili partnerskih preduzeća, ambalaža se od 2030. mora moći **ponovo upotrebljavati u sistemu ponovne upotrebe**. Za isporuku drugom poslovnom subjektu u istoj državi također vrijedi zahtjev ponovne upotrebljivosti.

Za **grupnu ambalažu** (npr. plastične kutije koje grupišu više proizvoda), od 2030. najmanje **10 %** mora biti ponovno upotrebljivo, a cilj za 2040. je 25 %).

Za alkoholna i bezalkoholna pića kod krajnjih distributera od 2030. najmanje **10 % proizvoda mora biti u ponovno upotrebljivoj ambalaži**, uz određene izuzetke.

Ako proizvodite npr. **plastične transportne kutije, palete, sanduke ili drugu transportnu ambalažu**, više nije dovoljno da ambalaža bude samo **reciklabilna**. Morat ćete, gdje je primjenjivo, razvijati i nuditi ambalažu koja je **projektovana za višekratnu upotrebu** i koja može funkcionirati u konkretnom sistemu povrata, ponovne upotrebe i ponovnog punjenja.

5. Tumačenje prelaznog razdoblja (2026. – 2030.)

12. august 2026. nije datum početka svih PPWR zahtjeva. Pojedine odredbe imaju vlastite datume primjene, a primjena dijela zahtjeva dodatno zavisi od donošenja delegiranih ili provedbenih akata. Različiti datumi predstavljaju fazni pristup prilagođavanju.

Odnos PPWR-a i prethodne Direktive o ambalaži

Uredba (EU) 2025/40 zamijenila je Direktivu 94/62/EZ o ambalaži i ambalažnom otpadu, koja je načelno prestala važiti 12. augusta 2026. godine.

Međutim, član 70. PPWR-a propisuje prijelazno razdoblje tokom kojeg se pojedine odredbe prethodne Direktive nastavljaju primjenjivati.

To se posebno odnosi na postojeće zahtjeve za označavanje ambalaže, određene osnovne zahtjeve za ambalažu koji ostaju primjenjivi do 31. decembra 2029., pojedine odredbe o ponovnoj upotrebi, uporabi i recikliranju te određene obaveze izvještavanja, za koje su predviđeni posebni prijelazni rokovi.

To znači da početak primjene PPWR-a ne predstavlja istovremeni prestanak svih prethodnih pravila. Kompanije moraju poštovati zahtjeve koji su primjenjivi u određenom trenutku, uključujući relevantne prijelazne odredbe.

Član 67(5) (od 12. 02 2029.) je tehnička izmjena Direktive o jednokratnoj plastici (SUPD) i ne utiče na obaveze iz 2026. godine.

Strategija za kompanije: Razdoblje do 2030. godine mora se iskoristiti za redizajn ambalaže (Design-for-recycling), osiguranje lanaca snabdijevanja recikliranim polimerima i integraciju sistema za praćenje podataka o ambalaži kod dobavljača.

6. Preklapanja s drugim propisima EU

PPWR ne ukida Direktivu (EU) 2019/904 o jednokratnoj plastici (SUPD). Kada se na istu ambalažu primjenjuju oba propisa, potrebno je provjeriti zahtjeve oba pravna akta. PPWR u pojedinim izričito određenim slučajevima uređuje koji zahtjev ima prednost.

Direktiva 94/62/EZ načelno je stavljena izvan snage 12. augusta 2026. Međutim, član 70 PPWR-a izričito propisuje nastavak primjene pojedinih odredbi Direktive tokom prijelaznog razdoblja. Zbog toga se za određene zahtjeve postojeća pravila nastavljaju primjenjivati do rokova utvrđenih članom 70 PPWR-a.

Ambalaža mora ostati usklađena s REACH uredbom i propisima o materijalima koji dolaze u dodir s hranom (FCM). Usklađenost s PPWR-om ne zamjenjuje obaveze koje proizlaze iz drugih primjenjivih EU propisa. To je posebno važno kod ambalaže koja dolazi u dodir s hranom.

7. Kaznene odredbe i provođenje

Od 12. augusta 2026. godine, privredni subjekti moraju poštovati zahtjeve PPWR-a koji su od tog datuma primjenjivi. Države članice dužne su najkasnije do 12. februara 2027. uspostaviti pravila o sankcijama za povrede PPWR-a. Konkretno, sankcije, nadležna tijela i postupci provedbe određuju se na nacionalnom nivou.

8. Praćenje sekundarnog zakonodavstva

PPWR utvrđuje osnovne zahtjeve i rokove, ali će Evropska komisija kroz delegirane i provedbene akte dodatno definirati način primjene pojedinih zahtjeva, uključujući kriterije za Design for Recycling, harmonizirano označavanje, metodologije za reciklirani sadržaj i recikliranje u velikom obimu te druge tehničke zahtjeve. Kompanije trebaju pratiti donošenje tih akata i prema potrebi ažurirati tehničku dokumentaciju, dizajn ambalaže i interne procedure.

9. Šta kompanija iz BiH treba uraditi sada

1. Identificirati ambalažu koja ulazi na tržište EU

Napraviti pregled proizvoda koji se izvoze u EU i ambalaže koja se koristi za njihovo pakiranje i transport. Pregled treba obuhvatiti prodajnu, grupnu i transportnu ambalažu te pojedinačne ambalažne komponente.

2. Utvrditi PPWR uloge i odgovornosti

Za svaki poslovni model i prodajni tok utvrditi ko ima status izrađivača (*manufacturer*), uvoznika (*importer*), distributera (*distributor*) i EPR proizvođača (*producer*). Različite uloge mogu pripadati različitim kompanijama.

3. Grupirati ambalažu prema vrstama

Ambalažu grupirati prema materijalima, konstrukciji i namjeni. Više proizvoda može koristiti istu vrstu ambalaže, što omogućuje jednostavnije prikupljanje dokumentacije i ocjenjivanje usklađenosti.

4. Prikupiti podatke od dobavljača

Od dobavljača ambalaže i ambalažnih materijala zatražiti tehničke specifikacije, podatke o materijalnom sastavu i relevantne dokaze o usklađenosti. Potrebna dokumentacija zavisi od vrste ambalaže i primjenjivih zahtjeva.

5. Osigurati dokumentaciju o usklađenosti

Za zahtjeve koji su već primjenjivi provesti odgovarajuće ocjenjivanje usklađenosti te osigurati tehničku dokumentaciju i EU izjavu o usklađenosti. Odgovornost za izradu tih dokumenata određuje se prema PPWR ulozi privrednog subjekta.

6. Provjeriti EPR obaveze u državama članicama

Za svaku državu članicu u koju se proizvodi isporučuju utvrditi ko ima status EPR proizvođača. Kada obaveza postoji, provjeriti registraciju, ovlaštenog predstavnika, prijavljivanje količina i odgovarajuće naknade.

7. Pripremiti plan prilagodbe za buduće zahtjeve

Analizirati ambalažni portfelj u odnosu na buduće zahtjeve za reciklabilnost, reciklirani sadržaj, minimizaciju, harmonizirano označavanje, ponovnu upotrebu i ograničenja iz Priloga V. Odrediti prioritete i planirati potrebne promjene prije početka primjene pojedinih zahtjeva.

EU inicijativa za pojednostavljenje EPR registracija

Evropska komisija pokrenula je inicijative za pojednostavljenje administrativnih zahtjeva povezanih s proširenom odgovornošću proizvođača (EPR). Cilj je smanjiti administrativno opterećenje privrednih subjekata koji posluju u više država članica. Dok odgovarajuće izmjene ne budu usvojene i primjenjive, kompanije moraju provjeravati i ispunjavati EPR obaveze prema pravilima svake države članice u kojoj imaju status EPR proizvođača.

Regulatorni i dodatni informativni izvori

Službeni regulatorni izvori

Uredba (EU) 2025/40 – EUR-Lex, uključujući Prilog VII za tehničku dokumentaciju i Prilog VIII za EU izjavu o usklađenosti: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202500040

Službene smjernice Evropske komisije (PPWR Guidance), PPWR FAQ i službene stranice Komisije služe za praćenje tumačenja i sekundarnog zakonodavstva. Prednost imaju PPWR i službeni izvori.

Dodatni informativni izvori: industrijski vodič EUROOPEN – https://www.ppwr-guidebook.eu/wp-content/uploads/2025/01/EUROOPEN-PPWR_All-Obligations.pdf

Publikacija s često postavljenim pitanjima – poveznica iz početnog vodiča (izdavača i status službenog PPWR FAQ dokumenta treba provjeriti prije korištenja): <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/ad14cb8f-8d4f-11f1-9262-01aa75ed71a1>

Dodatni informativni primjer EU izjave o usklađenosti: <https://skladno.eu/hr/predlozak/ppwr-izjava-o-sukladnosti>